

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 4 stycznia 2024 r.

ZP-KNPS.431.6.50.2023.KJ

Pani
Monika Kryczka
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kudowie-Zdroju

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 25 – 27 października 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 25 października 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 czerwca 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2023 r.

Jednostką kieruje Pani Monika Kryczka zatrudniona na stanowisku Kierownika Ośrodka od dnia 1 stycznia 2013 r.

Pani Monika Kryczka ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 12 grudnia 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka

Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielenia schronienia, zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- przyznawania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju, na podstawie Upoważnienia Burmistrza Miasta Kudowy-Zdroju, wydawał decyzje

administracyjne w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik OPS w Kudowie-Zdroju w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku, zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Gmina Kudowa-Zdrój realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Kudowa-Zdrój nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Kudowa-Zdrój nie prowadzi domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka Gmina kieruje mieszkańców do domów pomocy społecznej położonych najbliższej miejsca zamieszkania lub posiadających aktualnie wolne miejsca. Ponadto Kierownik wyjaśnił, że w Gminie Kudowa-Zdrój działają organizacje pozarządowe prowadzące działalność na rzecz osób starszych. Należy do nich Związek Emerytów i Rencistów oraz Związek Sybiraków. Organizacje te w ramach swojej działalności organizują zarówno pomoc finansową oraz żywnościową dla najbardziej potrzebujących członków, jak również dbają o rozwój psychospołeczny wszystkich uczestników poprzez spotkania integracyjne, wyjazdy do kina, teatru, wycieczki krajoznawcze, itp.

Gmina Kudowa-Zdrój nie realizowała zadania z art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy dotyczącego opracowywania i realizacji projektów socjalnych, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, ze względu na brak zainteresowania ze strony klientów na propozycje pracowników socjalnych.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Kudowa-Zdrój wykonuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, które dotyczy realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 9 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową i ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Kudowa-Zdrój nie realizuje zadania wynikającego z art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy dotyczącego rozwijania infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka osoby z zaburzeniami psychicznymi wraz z osobami niepełnosprawnymi mają możliwość uczestniczenia w zajęciach organizowanych przez Kudowskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

OPS w Kudowie-Zdroju nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że osobom zgłaszającym się do Ośrodka Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenie alimentacyjne, ponadto pracownicy socjalni umawiali klientów OPS do radcy prawnego, który nieodpłatnie udziela porad prawnych w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą OPS w Kudowie-Zdroju nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami oraz do innych instytucji (art. 110 ust. 6 ustawy). Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że osobom zainteresowanym udostępniano druki, udzielano informacji oraz pomocy w wypełnianiu wniosków do Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności o ustalenie stopnia niepełnosprawności, a także udzielano pomocy w redagowaniu odwołań do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Kierownik Ośrodka składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł, wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w OPS w pełnym wymiarze czasu pracy realizujący pracę socjalną lub przeprowadzający wywiady

środowiskowe poza siedzibą jednostki. Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Kudowa-Zdrój zamieszkałą przez 9 240 mieszkańców, w tym 85 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2022 r.) i 9 059 mieszkańców, w tym 57 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 30.09.2023 r.). W OPS w Kudowie-Zdroju na dzień kontroli zatrudnionych było 2 terenowych pracowników socjalnych (2 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Art. 110 ust. 12 ustawy stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”. OPS w Kudowie-Zdroju nie spełnia ww. wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju realizował zadania z pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.).

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- 1) Jednorazowe świadczenie pieniężne,
- 2) Pomoc doraźną w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży,
- 3) Pomoc w postaci zasiłków celowych na zakup posiłków dla dzieci i młodzieży na podstawie decyzji administracyjnych,
- 4) Pomoc w postaci zasiłków stałych.

W sprawach dotyczących udzielania tymczasowego schronienia stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawach o nr:

- 1 (A.M.) w podstawie prawnej i uzasadnieniu decyzji administracyjnej o Nr OPS-DEC/4112/000065/01/23 z dnia 30.12.2022 r.,

– 2 (K.K.) w podstawie prawnej i uzasadnieniu decyzji administracyjnej o Nr OPS-DEC/4112/000233/01/23 z dnia 26.01.2023 r.

przywołano nieobowiązującą Uchwałę Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju Nr IV/19/18 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia i mieszkaniu chronionym.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajdują się m. in. podstawa prawna oraz uzasadnienie faktyczne i prawne. Pierwszy z wymienionych elementów powinien zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

Drugi z przywołanych elementów – uzasadnienie faktyczne faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne winno wyjaśniać podstawę prawną decyzji. Dlatego też należy przywoływać w nim treść przepisów prawa, które legły u podstaw wydania decyzji. Powyższe służy temu, aby Strona dowiedziała się dlaczego z prawnego punktu widzenia zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie organu. Powinno być sformułowane ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nim danych, które znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (G.M.) w wywiadzie środowiskowym przeprowadzonym w dniu 1.07.2022 r., przed wydaniem decyzji Nr OPS-DEC/4102/000543/07/22 z dnia 6.07.2022 r., wskazano, że ostatnią formą pomocy przyznaną na podstawie decyzji administracyjnej był zasiłek okresowy przyznany na okres od 1.03.2022 r. do 30.04.2022 r. W aktach sprawy nie było takiej decyzji.

Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc (...). W związku z tym wywiady środowiskowe winny być

sporządzane rzetelnie, starannie i terminowo, a poszczególne części wywiadu winny być właściwie wypełnione.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 3 (W.W.) nie doręczono Stronie decyzji Nr OPS-DEC/4103/000786/10/22 z dnia 27.10.2022 r. – w aktach sprawy były dwa egzemplarze ww. decyzji.

Zgodnie z art. 109 § 1 k.p.a. decyzję doręcza się stronom na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej, natomiast w myśl art. 110 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

O wprowadzeniu do obrotu prawnego wydanych w sprawie decyzji i o ich obowiązywaniu wobec strony można mówić dopiero z chwilą doręczenia decyzji, a nie jej odpisu czy kopii. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym przez doręczenie decyzji należy rozumieć doręczenie jej oryginału.

Doręczenie decyzji następuje z zachowaniem zasad doręczania pism organu z uwzględnieniem reguł określonych w art. 39-49 k.p.a. i tylko w przypadku zachowania tych reguł doręczenie będzie skuteczne. Z doręczeniem decyzji związane są skutki materialne i procesowe.

Decyzja administracyjna zaczyna funkcjonować w obrocie prawnym od momentu jej skutecznego doręczenia, o czym przesądza art. 110 k.p.a. Moment skutecznego doręczenia decyzji stronie ma zatem dwojakie znaczenie dla dalszego przebiegu postępowania administracyjnego. Po pierwsze, z tą chwilą decyzja zaczyna wiązać organ, który ją wydał i jednocześnie dopiero od tego momentu może zostać zaskarżona we właściwy sposób. Tym samym decyzja administracyjna, chociaż podpisana przez organ, który ją wydał, nie wchodzi do obrotu prawnego i nie wywołuje żadnych skutków prawnych przed jej doręczeniem lub ogłoszeniem stronie. A zatem, decyzja wywołuje skutki prawne nie z chwilą jej wydania w dacie podanej w decyzji, lecz z datą prawidłowego doręczenia stronie. Decyzja nedoręczona stronie jest decyzją nieistniejącą w obrocie prawnym, nie określa praw ani obowiązków strony, w tym prawa do wniesienia odwołania, skutkiem czego termin przewidziany do jego wniesienia nie rozpoczyna biegu.

W sprawach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 3 (J.Cz.) brak wskazania daty odbioru decyzji administracyjnej Nr 09/2022 z dnia 30.08.2022 r. przez Stronę.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne i ich kopie należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono nieprawidłowość:

1. We wszystkich skontrolowanych decyzjach przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych brakowało wskazania miejsca świadczenia usług.

Zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka udzielał pomocy w formie posiłku bez wydania decyzji administracyjnej i ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Liczba dzieci i uczniów, w 2022 r., którym udzielono pomocy w formie posiłku bez wydania decyzji administracyjnej i ustalania sytuacji rodziny w drodze wywiadu środowiskowego przekroczyła 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym.

Działanie Ośrodka w tym zakresie jest niezgodne z Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu wspierania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007). W dziale III.1.2. załącznika do Uchwały wskazano, że „w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku,

odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o potrzebie udzielania pomocy w formie posiłku”. Natomiast w dziale III.1.4. wskazano, że „liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy zgodnie z pkt III.1.2, nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca”. Ponadto w dziale III.1.2. załącznika do Uchwały Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (M.P. z 2023 r. poz. 881), która weszła w życie z dniem 1.01.2024 r. wskazano, że „W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia wymagań, o których mowa powyżej, a wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych - w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych (...), właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku”. Natomiast w dziale III.1.4. wskazano, że „liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy zgodnie z pkt III.1.2, nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca”.

W sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (K.W.) przed wydaniem decyzji administracyjnej o Nr OPS-DEC/4120/000263/03/23 z dnia 22.03.2023 r. nie został przeprowadzony wywiad środowiskowy.

Zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców i osób, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (S.B.) strona nie wskazała daty odbioru decyzji administracyjnej o Nr OPS-DEC/4103/000178/02/23 z dnia 17.02.2023 r.

Analogicznie jak w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej organ kontrolujący wskazuje, że przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne i ich kopie należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawach dotyczących dożywiania osób dorosłych stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 4 (A.T.) brakowało wskazania pełnej daty (wskazana była tylko liczba 25) odbioru decyzji Nr OPS-DEC/290500/000381/04/22 z dnia 12.04.2022 r. i Nr OPS-DEC/290500/000749/10/22 z dnia 13.10.2022 r. przez Stronę.

Analogicznie jak w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej i w sprawie przyznania zasiłku celowego specjalnego organ kontrolujący wskazuje, że przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne i ich kopie należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

Ponadto podczas czynności kontrolnych ustalono, że we wszystkich skontrolowanych sprawach, w sporządzonych przed wydaniem decyzji wywiadach środowiskowych, w części o tytule „Plan pomocy zatwierdzony przez Kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej” Kierownik Ośrodka nie wskazywał daty, jego zatwierdzenia Zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, na podstawie

przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z niej wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy. Sporządzony przez pracownika socjalnego plan pomocy stanowi propozycję, co do sposobu postępowania w danej sprawie. Ostateczne rozstrzygnięcie, w jakiej formie i jakim wymiarze świadczenia zostaną przyznane należy do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej. Plan pomocy zatwierdzony przez Kierownika Ośrodka stanowi podstawę do kontynuowania realizacji decyzji przyznającej zatwierdzone świadczenie. Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji (przez pracownika socjalnego) ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc oraz określa jej potrzeby i oczekiwania. W związku z tym wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny zawierać m. in. wpisy potwierdzające faktyczną pomoc planowaną dla rodziny i jej przyznaną.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak spełnienia wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych.
2. Nierzetelne sporządzenie decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących udzielenia tymczasowego schronienia.
3. Brak wskazania daty zatwierdzenia przez Kierownika OPS „Planu pomocy” w wywiadach środowiskowych oraz nierzetelne sporządzenie wywiadu środowiskowego w sprawie przyznania zasiłku okresowego.
4. Brak doręczenia decyzji administracyjnej stronie w sprawie przyznania zasiłku celowego.
5. Błędny sposób doręczania decyzji administracyjnych w sprawach: potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, przyznania zasiłku celowego specjalnego i dożywiania osoby dorosłej.
6. Brak wskazania miejsca świadczenia usług w decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze.
7. Nieprawidłowe ustalenie liczby dzieci dożywianych bez wydania decyzji i ustalenia sytuacji rodziny w drodze wywiadu środowiskowego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.
8. Wydanie decyzji administracyjnej bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt w dps.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenie pokontrolne:

1. Uregulować kwestię zatrudnienia pracowników socjalnych tak, aby Ośrodek zatrudniał w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Podstawa prawna: art. 110 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: do 30 czerwca 2024 r.

2. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. W uzasadnieniu prawnym decyzji wskazywać wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4 i pkt 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc (...). W związku z tym wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, starannie i terminowo. Poszczególne części wywiadu winny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), § 2 ust. 1, § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz., 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania na piśmie.

Podstawa prawna: 109 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania drogą elektroniczną, za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi.

W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1 i art. 42 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. W decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych wskazywać miejsce ich świadczenia.

Podstawa prawna: art. 50 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Przyznając pomoc w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” prawidłowo ustalać liczbę dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy w formie posiłku, nie przekraczając 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 1, art. 9, art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), Uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (M.P. z 2023 r. poz. 881).

8. Przed wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt w dps, każdorazowo przeprowadzać ze stroną wywiad środowiskowy.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Ławilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:
1. Burmistrz Miasta Kudowa-Zdrój
2. a/a

